Agenda

Natuurpunt

Zondag 22 januari

Speuren naar sporen in het Hageven. Vertrek parkeerplaats De Wulp 9.00 uur. Inlichtingen (+32) 011 80 26 77.

Zaterdag 4 februari

- Winterwandeling Vijverbroek, Kessenich. Vertrek infopaneel Vijverbroekstraat Kessenich 9.00 uur. Inlichtingen (+32) 089 73 31 83.
- Bosuilentocht in het Smeetshof, Bocholt. Vertrek parkeerplaats Smeetshof, Weerterweg Bocholt om 20.00 uur. Inlichtingen (+32) 089 46 39 88

Zondag 5 februari

Natuurwandeling met pannenkoekenfeest in de Vloeiweiden, Lommel. Vertrek einde Koloniestraat Lommel 14.00 uur. Inlichtingen (+32) 011 64 58 42.

Vrijdag 10 februari

Uilentocht De Luysen, Bree. Vertrek parkeerplaats de Luysen, Mariahofstraat Bree 20.00 uur (einde 22.30 uur). Inlichtingen (+32) 089 47 26 84

Zondag 5 maart

Natuurwandeling De Luysen, Bree. Vertrek parkeerplaats De Luysen, Mariahofstraat Bree 14.00 uur. Inlichtingen (+32) 089 47 10 12.

Zaterdag 18 maart

Diavoorstelling 'Heidegebieden in Noord-Brabant en Nederlands Limburg' door Marc De Clerck en Ciska Casteleyns. O.C. Palethe, Jeugdlaan 1 te Overpelt 20.00 uur. Inlichtingen Luc Winters (+32) 011 64 58 42

NMC De IJzeren Man

Tot en met 31 maart

Tentoonstelling 'De boer op', over verschillende typen boerderijen, oorsprong, boerenerven (NMC).

Zondag 19 februari

Weerter Snertwandeling door natuurgebied de Krang. Stevige schoenen aanbevolen. Vertrek: 13.30 uur vanuit Werkschuur Swartbroek, Venboordstraat 6 in Weert, na koffie met vlaai. Bij terugkomst staat een bord snert klaar. Kosten € 8,- p.p. Aanmelden: (+31) 045 563 03 55.

Zondag 13 maart

Excursie Weerterbos. Vertrek 9.00 uur vanaf parkeerterrein station Weert, kruising.

Edelherten in het Weerterbos

In Wulpenvlucht nummer 18 maakten we al melding van 'Her(t)introductie in het grensoverschrijdende landschap Kempen~Broek'. Inmiddels hebben de Stichting Het Limburgs Landschap en de Stichting Ark afgelopen najaar vijftien edelherten uitgezet in het Weerterbos. Dit natuurgebied ligt op de grens van de Nederlandse provincies Limburg en Noord-Brabant. De dieren werden eerst uitgezet in een omheind gebied met een oppervlakte van 150 hectare. Na verloop van tijd worden de edelherten in de vrije natuur losgelaten. De dieren krijgen op deze manier de tijd om aan de omgeving te wennen, voordat over enkele jaren het hekwerk verdwijnt.

Edelherten, terug van weggeweest. (foto Marc De Clerck)

Het gaat om een proefproject. Een aantal zaken moet namelijk nog afgesproken worden. De dieren worden pas losgelaten als er goede afspraken zijn gemaakt over schaderegelingen op landbouwgronden of in productiebossen. Ook de verkeersveiligheid moet gewaarborgd zijn. Elektronische wildwaarschuwingssystemen zullen langs de belangrijke doorgaande routes rond het Weerterbos aangelegd worden. De stuurgroep die het experiment begeleidt, gebruikt de tijd dat de dieren binnen het raster lopen, om al die zaken goed te kunnen regelen.

Natuurbrug

Als apart project in het kader van het Meerjarenplan Ontsnippering van de overheid zal er over de A2, ter hoogte van het Weerterbos, een natuurbrug (ecoduct) met een begeleidend raster voor alle wildsoorten gemaakt worden.

Plattelandsontwikkeling

De terugkeer van vrij levende edelherten kan worden gezien als een bijzondere, maar effectieve impuls voor plattelandsontwikkeling. Door de migratie van de dieren zullen de knelpunten aangegeven worden; het helpt ook bij de ontsnippering van het gebied. Barrières zoals kanalen zullen van in- en uitstapplaatsen voorzien moeten worden en natuurlijk met de aanleg van het eerder genoemde ecoduct over de A2 kunnen hindernissen opgelost worden. Uiteraard profiteren ook tal van kleinere dieren van deze doorgangen.

Wilt u meer informatie, vraag dan per e-mail de folder op bij info@limburgs-landschap.nl of frank.zanderink@stichtingark.nl

Openingstijden

Bezoekerscentrum De Wulp

Tussenstraat 10, B-3910 Neerpelt, België, telefoon (+32) 011 - 80 26 77, e-mail: dewulp@skynet.be, www.dewulp.tk
Op zaterdag en zondag open van 14.00 tot 18.00 uur en op woensdag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor groepen na afspraak van dinsdag tot en met vrijdag.

NMC De IJzeren Man

Geurtsvenweg 4, 6006 SN Weert, Nederland, telefoon (+31) 0495 - 52 48 93, e-mail info@nmcweert.nl, www.nmcweert.nl
In de wintertijd geopend tussen 13.00 en 16.00 uur en in de zomertijd van dinsdag tot en met zondag tussen 13.00 en 17.00 uur.

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaaluitgave van Natuurpunt vzw en Vereniging Natuurmonumenten. Het wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden.
Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, Bezoekerscentrum De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Gaby Bollen, Ghis Palmans, Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot (m.m.v. Antwan Rijkers)

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Druenen, Eindhoven

Wulpenvlucht

Driemaandelijkse nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom Bezoekerscentrum De Wulp.

Nummer 24
januari
februari
maart 2006

In dit nummer

Pagina 2
Minidagboek

Pagina 3
Een woordje met...
Joost Dewyspelaere

Pagina 4
Edelherten in het Weerterbos

Agenda

natuurpunt

Vereniging Natuurmonumenten

Redactieadres
Voor België:
Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Venboordstraat 6
6005 PJ Swartbroek

Wulpenvlucht wordt gedrukt op minder milieubelastend papier.
Afgiftekantoor 3920
Lommel 1 P209049

De geitenmelker van de Cartierheide

Uitgestrekte bossen, heide en slingerende beken. Liefhebbers van ruimte en stilte kunnen hun hart ophalen in boswachterij De Kempen van het Staatsbosbeheer. Onderdeel van deze boswachterij is de Cartierheide. Het heeft een omvang van 172 hectare en is eigendom van Vereniging Natuurmonumenten. Staatsbosbeheer is echter verantwoordelijk voor het beheer van dit gebied.

De Cartierheide ligt ten westen van de weg tussen Eersel en het gehucht Witrijt. Het gebied ontleent zijn naam aan baron Cartier de Marchienne, die dit gebied in 1932 schonk aan Natuurmonumenten. Een mooi geschenk. Het oude Kempenland, waarvan de Cartierheide onderdeel uitmaakt, is het land van smokkelaars en marskramers, van arme zandgronden en arme zandboeren. Van die armoede is gelukkig weinig meer over. Maar het verleden blijft dichtbij. Daar waar de naaldbossen wijken, ligt de grote stille heide. Deze vlakte vertelt zijn verhaal over eenzaamheid, stuivend zand en verraderlijke moerassen. Op een gure winterdag komen zulke verhalen makkelijk tot leven.

De grote stille Cartierheide. (foto Theo van den Berkmortel)

Geitenmelker

Op de Cartierheide kronkelt het Dalems Stroompje. In het voorjaar bloeit hier de witte waterranonkel en op de heide ritselen de hazelworm en de gladde slang. Mocht je ze tegenkomen, dan hoef je je geen zorgen te maken. Ze zijn absoluut niet giftig. In de schemering jaagt de nachtzwaluw aan de bosrand. Geitenmelker luidt zijn bijnaam. Vroeger graasden er geiten op de heide. Met wijd open bek zwermden de nachtzwaluwen rond de geiten om melk te drinken, zo dachten de boeren. In werkelijkheid vulden ze hun buik met insecten. Andere diersoorten die je hier kunt aantreffen zijn de watersnip, de heikikker en vinpootsalamander.

Wandelen

Een dag is te kort om alles te zien. De fietspaden sluiten aan op het knooppuntroutenetwerk in België en Nederland. Ruiters en menners kunnen hun hart ophalen, want ze hebben toegang tot bijna alle zandwegen. Verder zijn er mountainbikeroutes uitgezet en in bezoekerscentrum D'n Herbergh in Witrijt starten verschillende wandelroutes. Kortom, een bezoek is zeker de moeite waard.

Informatie bij boswachter Sjaak Smits van Staatsbosbeheer, telefoon (+31) 06 - 55 11 27 25.

De nachtzwaluw, alias de geitenmelker. (foto Marc De Clerck)

Minidagboek van Gaby Bollen en Bèr Peeters

“Geen dag is hetzelfde”

Gaby en Bèr zijn van plan om elkaar vaker op te zoeken. *(foto Theo van den Berkmortel)*

In de vorige Wulpenvlucht stelden we de twee nieuwe coördinatoren voor van Bezoekerscentrum De Wulp en Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man. De zorg voor een educatief centrum is een hele taak. Deze verantwoordelijkheid ligt met name in de praktijk van het werk. Wat doet zo’n coördinator zoal? Een minidagboek ...

Bèr Peeters, Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man in Weert

Maandag 5 september 2005

De eerste dag heb ik met Theo, mijn voorganger, het eerste inventariserende en oriënterende werkoverleg. Het wordt mij duidelijk dat mijn werk veelomvattend zal zijn: van beheerstaken tot personeelszaken, van aanspreekpunt naar buiten (scholen, pers, gemeente, etc) tot aanspreekpunt voor vele vrijwilligers. Van netwerker met andere natuur- en milieucentra tot voorzitter van de Gebruikersraad, vergaderdier met bestuur en de verschillende groepen die in en rond het centrum vrijwillig werken. Van PR-medewerker tot beheerder van geldzaken.

Dinsdag 6 september 2005

Overleg met de scholengidsen: over projecten voor kinderen van basisscholen (4-12 jaar) en het voortgezet onderwijs (12-18 jaar). Elke derde zondag van de maand is er een publieksactiviteit, bijvoorbeeld een speurtocht of een informatiemiddag. Aan de slag dus om zo`n zondagmiddag op een interessante manier in te vullen. Het NMC is toegangspoort tot het grensoverschrijdende landschap Kempen~Broek en zal moeten passen in de visie die men daarvoor ontwikkelt. Het zal enige studie vergen om die functie verder in te vullen. In de loop van de dag maak ik ook een afspraak om te spreken over het opstarten van cursussen. Na twee dagen ligt mijn bureau al barstensvol, maar ik heb veel enthousiaste en geïnteresseerde mensen mogen ontmoeten. Het belooft een boeiende taak te worden.

Gaby Bollen, Bezoekerscentrum De Wulp in Neerpelt

Woensdag 5 oktober 2005

’s Morgens vroeg het veld intrekken om waterdiertjes te scheppen, wie kan zich een beter begin van de dag indenken. Tussen de mistslierten en de zangvogels determineer ik de diertjes en schep ik nog wat slib. Ze zouden het zeker moeten overleven tot morgen. Maar ik kan helaas niet altijd buiten werken. Secretariaatswerk staat me op te wachten: mailtjes en telefoontjes beantwoorden, de post doornemen...
In de namiddag worden de bezoekers bediend van een drankje en de nodige informatie. Tussendoor zet ik het didactische materiaal voor de school die morgen komt klaar. Vervolgens leg ik de laatste hand aan de presentatie die ik de volgende dag zal geven over ‘Water in het Landschap’.

Donderdag 6 oktober 2005

Deze dag belooft de vuurdoop van m’n nieuwe functie te worden: 150 leerlingen op bezoek. Tegen 9.00 uur komen de leerkrachten binnen. De groepen worden ingedeeld en het materiaal verdeeld. Elke groep krijgt een stafkaartje en een vrijwilliger mee naar het gebied waar ze beheerswerken zullen uitvoeren. Om de beurt komen de groepen terug naar De Wulp voor het wateronderzoek, een presentatie en een praktijkhalfuurtje door Roger. De vijf groepen doorlopen zonder problemen het dagschema. Resultaat: een schorre stem, maar tevreden leerlingen en leerkrachten. Daar doen we het uiteindelijk toch voor, nietwaar?

Een woordje met... Joost Dewyspelaere

Een persoon met een roeping en een doel, zo zou je Joost Dewyspelaere kunnen typeren. Als zeventienjarige jongen was hij al intens bezig met de natuur. Niet alleen in het veld, maar ook op het bureau van de voorloper van Natuurpunt, de Belgische Natuur- en VogelReservaten (BNVR). Hier hielp hij toen al mee om beleidsnota's op te stellen. School was voor hem een zinloze instelling waar hij zijn tijd niet aan wilde verdoen. Hij maakte de middelbare opleiding scheikunde wel af, maar ging daarin niet verder. Veel liever trok hij de echte wereld in … die van de natuur. Als gewetenbezwaarde vervulde hij zijn burgerdienst bij de BNVR en sindsdien is hij niet meer weg te denken bij het natuurbeleid.

"Voor het Hageven heb ik natuurlijk een boontje*"

Joost Dewyspelaere is een natuurmens in hart en nieren. (foto Ghis Palmans)

Joost heeft onlangs zijn functie als hoofd van de dienst beheer van Natuurpunt overgedragen aan iemand anders. "Natuurpunt is flink gegroeid de laatste jaren waardoor er ook in de natuursector bedrijfsmatiger moet gewerkt worden", verduidelijkt hij. " Ik kan het beste met en in de natuur zelf werken. Mensen begeleiden die herstellingswerken in de natuur uitvoeren is me meer op het lijf geschreven, dan het schrijven van beleidsnota's, zoals in mijn vorige functie."

Projecten

Momenteel coördineert Joost zeven Life- en twee Interregprojecten in Vlaanderen, waarin Natuurpunt een van de partners is. "Een ontzettend boeiende opdracht, waarbij we duidelijk willen maken dat je natuur op grote schaal wél kunt herstellen met behulp van grote financiële projecten. Natuurlijk zit ik nu niet dagelijks buiten, maar ik kom regelmatig op het terrein om een grondige kennis van het gebied te krijgen, zodat ik de juiste prioriteiten kan stellen", vervolgt hij. Hij noemt zichzelf geen echte natuurspecialist, maar wie met hem gewerkt heeft, weet dat hij wel degelijk over een grondige natuurkennis beschikt. Onlangs is het Lifeproject Dommeldal goedgekeurd. "Omdat ik het gebied al zeer goed ken vanaf het einde van de jaren tachtig, is dit project voor mij toch iets speciaals", glimlacht Joost. "Door de komende werken in het Hageven en de Plateaux zullen verschillende biotopen ingrijpend hersteld worden, maar dat zal jullie zeker niet ontgaan in de toekomst."

Torfven

"Voor het Hageven heb ik natuurlijk een boontje*, maar het Torfven bij Kampenhout is iets heel speciaals. Dit kalkrijke moeras was ten dode opgeschreven. Sinds 1976 is het in beheer van Natuurpunt. Het is absoluut een verwondering hoe een schijnbaar reddeloze zaak zich toch heeft kunnen herstellen. Het is prachtig om in juni duizenden orchideeën te zien bloeien waar voorheen alleen riet en brandnetels stonden."
Joost wil Tom Heijligers van Waterschap Peel en Maasvallei aanwijzen voor het volgende interview.

* 'een boontje hebben voor' is een Vlaamse uitdrukking voor 'een zwak of voorliefde hebben voor'

Lifeproject Dommeldal

De EU geeft subsidies voor natuurprojecten om een netwerk van natuurgebieden in Europa te realiseren (Natura 2000). Deze Life-subsidie is ook verstrekt voor natuurgebieden in de Dommelvallei: het brongebied van de Dommel en het grensoverschrijdend natuurgebied Hageven-Plateaux. Met deze subsidie worden bijzondere en waardevolle graslanden, heidevelden, vennen en vloeiweiden verbeterd of weer aangelegd waar ze eerder zijn verdwenen.